

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Nadiya Ivanenko – PhD, Associate Professor of the Department of Germanic Languages and Teaching Methodology, Faculty of Ukrainian Philology, Foreign Languages and Social Communications, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Scientific interests: language and conceptual pictures of the world, teaching English as a foreign language.

УДК 811.161.2

DOI: 10.36550/2522-4077-2022-1-202-146-152

**МОРФОЛОГІЧНА ПАРАДИГМАТИКА
УКРАЇНСЬКИХ ГІДРОНІМІВ ЖІНОЧОГО РОДУ
ПЕРШОЇ ВІДМІНИ ТВЕРДОЇ ГРУПИ****Катерина КУЧМАК (Кропивницький, Україна)**

ORCID: 0000-0002-1921-6309

e-mail: katernakuchmak@ukr.net

**КУЧМАК Катерина. МОРФОЛОГІЧНА ПАРАДИГМАТИКА УКРАЇНСЬКИХ ГІДРОНІМІВ
ЖІНОЧОГО РОДУ ПЕРШОЇ ВІДМІНИ ТВЕРДОЇ ГРУПИ.**

У статті досліджено елементарні парадигматичні класи українських гідронімів жіночого роду першої відміни твердої групи з урахуванням необхідних чинників тощо. Виокремлено 5 елементарних парадигматичних класів жіночого роду першої відміни українських назв водних об'єктів.

Ключові слова: морфологічна парадигматика, відмінювання, елементарний парадигматичний клас, неповна числова парадигма, схема наголосу, чергування приголосних фонем.

**KUCHMAK Kateryna. MORPHOLOGICAL PARADIGMATIC OF UKRAINIAN FEMININE
HYDRONYMS FIRST DECLINATION OF FIRM GROUP.**

The article analyzes the inflectional paradigm of Ukrainian feminine hydronyms, which are declined according to the pattern of the first declination of a firm group because in the process of inflection Ukrainian hydronyms show a number of case features that distinguish them from other nouns. It is identified the main factors influencing the morphological paradigm of Ukrainian hydronyms, as case paradigms of Ukrainian proper names of water bodies are described in fragments, in particular, their specificity in the context of modern linguistics. It defines relevant factors for highlighting the morphological paradigms of the studied hydronyms, such as the nominal type of declination; generic affiliation (labelling category of feminine gender); attribution to the propriative class of hydronyms, respectively - belonging to the category of non-beings; one-type accentuation (fixed emphasis on the basis, fixed emphasis on inflection (except vocal case); the formation of incomplete paradigms (hydronyms are usually distinguished only in the singular); common endings in case forms; the alternation of hard and soft phonemes, pharyngeal and lingual with soft tooth phonemes; it analyzes case inflections of feminine hydronyms of first declination of a firm group in the singular form (-a in the nominative case, -u in the genitive case, -i in the dative case, -y in the accusative case, -ю in the instrumental case, -i in the prepositional case, -o in the vocal case). The author analyzes 5 elementary paradigmatic classes of feminine hydronyms of first declination in the modern Ukrainian literary language taking into account a number of relevant factors: morphological, accentuating, morphonological. The morphological paradigm of hydronyms for the designation of feminine of first declination of a firm group requires a detailed study and systematic description, taking into account modern approaches, extra- and intralingual factors.

Keywords: morphological paradigmatics, declination, elementary paradigmatic class, incomplete numerical paradigm, chart of accent, alternation of consonantal phonemes.

Постановка проблеми. Вивчення іменникової словозміни було предметом зацікавленості на всіх етапах розвитку українського мовознавства. Різні лінгвістичні особливості відмінювання субстантива висвітлювали такі вітчизняні вчені, як І. І. Огієнко, Є. К. Тимченко, Л. А. Булаховський, Ю. В. Шевельов, М. А. Жовтобрюх, С. П. Самійленко, І. І. Ковалик, С. П. Бевзенко, І. К. Кучеренко,

Ю. О. Карпенко, І. Г. Матвіяс, І. Р. Вихованець, М. Я. Плющ, А. П. Грищенко, А. П. Загнітко, О. К. Безпояско. Зокрема відмінювання власних назв водних об'єктів досліджували С. О. Вербич, О. П. Карпенко, В. В. Лучик, Л. Т. Масенко, І. В. Муромцев, Я. П. Редьква, О. С. Стрижак, З. Т. Франко, В. П. Шульгач та інші.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Переважно в граматиках, монографіях розглянуто словозміну апелятивів, є окремі розвідки про морфологічну парадигматику онімів, зокрема антропонімів (наприклад, монографія С. Л. Ковтюх, О. М. Кашталян «Словозмінна парадигматика українських прізвищ») (Ковтюх, Кашталян, 2012). Становлення системи словозміни ойконімів було предметом вивчення в дисертаційній праці професора С. Л. Ковтюх (Авдєєва, 1997). Граматичні особливості гідронімів, серед них окремі відмінкові форми, вивчала З. І. Франко (Франко, 1979). Укладено «Словник гідронімів України», «Словник мікрогідронімів України. Волинь, Житомирщина, Запоріжжя, Київщина, Кіровоградщина, Полтавщина, Черкащина» тощо. Фундаментальною працею, у якій вивчено й упорядковано назви як протічних, так і непротічних вод, є наукова розвідка А. І. Кривульченка «Водні об'єкти Кіровоградської області» (2011). Проте в сучасному мовознавстві відсутнє комплексне дослідження відмінкових форм українських гідронімів із виокремленням релевантних критеріїв, що визначають систему словозміни цих іменників.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність дослідження зумовлена потребою системного опису морфологічних парадигм українських власних назв водних об'єктів та виокремлення низки елементарних парадигматичних класів (ЕПК) гідронімів жіночого роду першої відміни твердої групи.

Формулювання цілей статті. Мета статті – проаналізувати словозмінні парадигми українських гідронімів жіночого роду першої відміни твердої групи з урахуванням необхідних чинників. Реалізація мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) з'ясувати релевантні чинники, що

впливають на особливості відмінкових парадигм досліджуваних іменників; 2) визначити ті чинники, які впливають на розподіл гідронімів за певними елементарними парадигматичними класами (ЕПК); 3) схарактеризувати елементарні парадигматичні класи (ЕПК) українських власних назв водних об'єктів жіночого роду першої відміни твердої групи.

До першої відміни належать іменники чоловічого, жіночого та подвійного роду, які в називному відмінку мають закінчення **-а** (орфографічно **-а** та **-я**), серед них гідроніми жіночого роду: *А́льма, Борі́вка, Ві́дринка, Глу́хівка, Гря́зива, Дані́лівка, Жарка, Зава́дівка, Іво́тка, Клютка́вка, Мура́фа, Ола́ва, Паку́лька, Радо́мка, Савра́нка, Тара́нька, Уда́ва, Хомо́ра, Чо́півка, Хоті́мля, Тростя́нця, Студе́ниця, Ру́дня, О́рлиця, Криву́ля, Грє́зля, Ві́шня, Бу́ня, Му́кша, Коро́ща, Ка́ча, Іри́а, Верте́ча, Буру́льча, Ба́лка, Бігу́ча, Бистрі́ця* тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наша картотека нараховує 450 гідронімів, які відмінюються за зразком першої відміни твердої групи: *Аджамка* (ГС, 2005: 1713), *Акацатівка* (ВОК, 2011: 26), *Андріївка* (ВОК, 2011: 26), *А́льма* (ГС, 2005: 1713), *Андрі́йка* (ВОК, 2011: 27), *Бабі́ївка* (ВОК, 2011: 27), *Байдаківка* (ВОК, 2011: 27), *Бакшалá* (ГС, 2005: 1713), *Ба́лка* (ГС, 2005: 1713), *Ва́га* (ГС, 2005: 1713), *Вербі́чка* (ВОК, 2011: 41), *Ві́книна* (ВОК, 2011: 45), *Гаї́вка* (ВОК, 2011: 49), *Гривка* (ГС, 2005: 1713), *Дані́лівка* (ВОК, 2011: 57), *Довжа́нка* (ГС, 2005: 1713), *Забáра* (ВОК, 2011: 65), *Іллі́нка* (ВОК, 2011: 69), *І́ква* (ГС, 2005: 1713), *Калаба́тина* (ВОК, 2011: 72), *Кума́* (ГС, 2005: 1714), *Лазичі́вка* (ВОК, 2011: 88), *Лука* (ГС, 2005: 1714),

Мазурківка (ВОК, 2011: 95), Настасівка (ВОК, 2011: 104), Облánка (ВОК, 2011: 108), Пáвлівка (ВОК, 2011: 112), Раї́вка (ВОК, 2011: 121), Салга́нка (ВОК, 2011: 127), Теклі́вка (ВОК, 2011: 143), Уна́ва (ГС, 2005: 1715), Фóса (ГС, 2005: 1715), Хомóра (ГС, 2005: 1715), Цáта (ГС, 2005: 1715), Чáга (ГС, 2005: 1715), Шайта́нка (ГС, 2005: 1715), Яла́нка (ГС, 2005: 1715).

Однією з основних граматичних особливостей назв водних об'єктів є наявність неповної парадигми: гідроніми зазвичай відмінюються тільки в однині. Професор В. О. Горпинич звертає увагу на те, що в «деяких синтаксичних позиціях власні назви можуть змінюватися за числами» (Горпинич, 2004: 42). Дослідниця С. Л. Ковтюх наводить приклад, коли «назви річок з другим омонімічним компонентом *Велика Вись і Мала Вись* ... утворюють форми множини. Зокрема, долина р. Велика Вись майже під прямим кутом перетинає верхів'я похованої палеодолини на ділянці південно-західної околиці с. Велика Виска, тоді як з похованою палеодолиною просторово корелюється локальний вододіл між верхів'ями *Малої і Великої Висей* у субширотній смузі між сс. Лутківка і Мар'янівка (О. Крамар та ін.)» (Ковтюх, 2017: 684).

Словозмінна парадигма гідронімів жіночого роду першої відміни твердої групи в сучасній українській літературній мові характеризується такими флексіями: у називному відмінку однини – **-а**; родовому – **-и**; давальному – **-і**; знахідному – **-у**; орудному – **-ою**; місцевому – **-і**; кличному – **-о**. У Старокостянтинівському районі лісових масивів значно більше: вони знаходяться переважно на правому березі *Ікви* поблизу сіл Новоселиця, Морозівка, Семиринки, Самчинці, Сквородки та Пилявка. Якщо уважно «читати» довкілля *на Ікві*, то серед ссавців вдається побачити лисицю, мишей лісову, маленьку і польову, ондатру, полівку водяну, хом'яка, білозубку малу, бурозубку, видру річкову, зайця-русака, ласку, а вночі навіть собаку єнотовидного, нічниць ставкову і водяну (В. Говорун, О. Тимошук). У *Луці* бідна іхтіофауна: тут водиться карась, в'юн, короп, лин, пічкур, плітка і товстолобик (В. Говорун, О. Тимошук). Канали починаються від с. Шидлівці — на правому березі річки і безпосередньо пов'язані з *Андріївкою* (В. Говорун, О. Тимошук). З центру Борсуків витікає третя ліва притока, яка живе *Данилівку* (В. Говорун, О. Тимошук).

Акцентуація є одним із головних факторів, який впливає на словозмінну парадигматику українських власних назв водних об'єктів. На думку мовознавця С. Л. Ковтюх, «наголос у межах словозмінної парадигми має важливу функцію в комплексі з іншими чинниками, які визначають систему відмінювання іменних лексико-граматичних класів сучасної української літературної мови» (Ковтюх, 2005: 89). І. Р. Вихованець зазначає: «Диференційна граматична роль наголосу найбільшою мірою припадає на іменники першої і другої відмін. Він або функціонально заступає омонімічні флексії цих іменників, або супроводжує флексійне розрізнення словоформ» (Вихованець, 2004: 111).

Досліджуючи здебільшого апелювативну лексику, Ю. Шерех (Ю. В. Шевельов) залежно від руху наголосу при словозміні поділяє іменники I відміни на 3 групи:

- 1) іменники, що мають наголос постійно на основі;
- 2) іменники, що мають наголос постійно на закінченні;
- 3) іменники, що мають наголос в однині на основі, а в множині на закінченні (Шерех, 1951: 198).

Для гідронімів жіночого роду першої відміни твердої групи, що відмінюються тільки в однині, виокремлено такі акцентуаційні парадигми:

1) іменники, що мають наголос постійно на основі (*Ара́бка, Бі́лка, Бистрі́вка, Вільня́нка, Гривка, Дóхна, Золоту́ха, Коді́ма, Лі́хва, Ме́на, О́льса*);

2) іменники, що мають наголос постійно на закінченні, який переміщується на основу у формі кличного відмінка однини (*Десна́ – Десно́, Кума́ – Ку́мо, Коса́ – Ко́со*).

Для відмінювання гідронімів жіночого роду першої відміни твердої групи характерне чергування фонем: /г/-/з'/, /к/-/ц'/, /х/-/с'/ у Д. та М. в. однини (*Аджамка – Аджамці, при Аджамці; Ара́бка – Ара́бці, на Ара́бці; Білу́га – Білу́зі, при Білу́зі; Ва́га – Ва́зі, на Ва́зі; Веселуха – Веселу́сі, при Веселу́сі; Губі́нича – Губі́ниці, на Губі́ниці*).

Якщо основа оніма закінчується на приголосні /д, т, з, с, ц, л, н, д́з, р/, то в Д. та М. в. однини перед закінченням *-і* відбувається чергування твердої і м'якої приголосних фонем: /н/ – /н'/ (*Ба́штина – Ба́штині, на Ба́штині; Верши́на – Верши́ні, на Верши́ні; Вільша́на – Вільша́ні, на Вільша́ні*), /л/ – /л'/ (*Гінку́ла – Гінку́лі, на Гінку́лі; Гуркала – Гуркалі, на Гуркалі*), /д/ – /д'/ (*Лева́да – Лева́ді, на Лева́ді; Неда́йвода – Неда́йводі, на Неда́йводі*), /з/ – /з'/ (*Бере́за – Бере́зі, на Бере́зі; Борзна́ – Борзні́, на Борзні́*), /т/ – /т'/ (*Ма́рта – Ма́рті, на Ма́рті; Обес́та – Обес́ті, на Обес́ті*), /с/ – /с'/ (*О́льса – О́льсі, на О́льсі; Сві́са – Сві́сі, на Сві́сі*).

Варто звернути увагу на те, що словозміна власних назв водних об'єктів України може залежати й від впливу діалектного мовлення. Дослідниця З. Т. Франко стверджує, що «серед іменникових гідролексем рідко спостерігається варіантність їх парадигматичних груп: твердої і м'якої. Ця варіантність виявляється тільки в плані опозиції: літературного і говіркового. Це, наприклад, у басейні Дніпра літературна форма *Хухра* – історичний варіант і розмовна форма *Хухря* (*р. в бас. Ворскли*)» (Франко, 1979: 37).

Професор С. Л. Ковтюх, досліджуючи систему чинників для визначення відмінкових парадигм іменників у сучасній українській літературній мові, усього виокремлює 33 критерії, серед яких визначає основні (обов'язкові) та додаткові (факультативні), до останніх зараховує ті, що значно рідше впливають на словозміну субстантивів (Ковтюх, 2019: 87).

На нашу думку, важливими для відмінювання досліджуваних онімів є такі чинники: віднесеність до іменника як частини мови, іменниковий тип відмінювання; належність до пропріативного класу гідронімів, відповідно – віднесеність до категорії неістот, жіночий рід, перша відміна, тверда група відмінювання, неповна числова парадигма, однотипність акцентних парадигм, спільність флективних рядів, чергування приголосних фонем.

Ураховуючи релевантні чинники виокремлення парадигм українських власних назв водних об'єктів першої відміни твердої групи, зокрема однаковий наголос, наявність чи відсутність альтернатив приголосних у певних відмінкових формах, визначено 5 елементарних парадигматичних класів.

ЕПК № 1 (Альма) охоплює 53 назви, що мають нерухомий наголос на основі (11,8% від загальної кількості досліджених гідронімів): *А́льма, Боржа́ва, Ві́рва, Го́втва, Ду́ба, Да́мба, Ї́ква, Коді́ма, Заба́ра, Онóва* та інші. Долина **Вирви** переважно коритоподібна, річище слабо звивисте (з інтернет-видання). У цих назвах не відбувається чергування приголосних.

ЕПК № 2 (Аджамка) репрезентовано 337 назвами (74,8% від загальної кількості українських власних назв водних об'єктів жіночого роду першої відміни твердої групи): *Аджамка, Березі́вка, Вербі́чка, Га́ннівка, Дани́лівка, Ердéлівка, Журавлі́нка, Запрéтка, Ка́рбівка, Лелéківка* тощо, у яких нерухомий наголос на основі, наявне

чергування глоткової приголосної фонемі /г/ та задньоязикових /к/, /х/ із передньоязиковими м'якими свистячими /з'/, /ц'/, /с'/ у формах Д. та М. в. однини, що є наслідком П перехідного пом'якшення приголосних: *Байдаківка* (ВОК, 2011: 27) – *Байдаківці*, на, у (в), при, по *Байдаківці*, *Виноградівка* (ВОК, 2011: 44) – *Виноградівці*, на, у (в), при, по *Виноградівці*, *Гнилуха* (ВОК, 2011: 53) – *Гнилуці*, на, у (в), при, по *Гнилуці*, *Лепету́ха* (ВОК, 2011: 90) – *Лепету́ці*, на, у (в), при, по *Лепету́ці*, *Яру́га* (ВОК, 2011: 162) – *Яру́зі*, на, у (в), при, по *Яру́зі*. Наприклад: *В жорстокому бою загинув Георгій Аджим, на честь якого (на думку старожилів) село і річка було назване Аджамкою* (з інтернет-видання). *І цей шлях мусив спрямуватися по річці Березівці*, змінивши її течію на протилежну (з інтернет-видання).

ЕПК № 3 (Бакша́ла) охоплює 50 назв (11,1% від масиву гідронімів жіночого роду першої відміни твердої групи): *Бакиа́ла*, *Ви́сла*, *До́хна*, *Ма́рта*, *Обе́ста*, *Пу́ста*, *Ра́та*, *Са́рата*, *Ту́са*, які мають нерухомий наголос на основі. Характерна риса – наявність чергування твердої та м'якої кінцевої приголосної фонемі основи /н/ – /н'/, /л/ – /л'/, /д/ – /д'/, /з/ – /з'/, /т/ – /т'/, /с/ – /с'/ у формах Д. і М. в. однини перед закінченням -і: *Ба́штина* – *Ба́штині*, на, у (в), при, по *Ба́штині*; *Ві́льшана* – *Ві́льшані*, на, у (в), при, по *Ві́льшані*; *Фа́нта́ла* – *Фа́нта́лі*, на, у (в), при, по *Фа́нта́лі*; *Чу́ркала* – *Чу́ркалі*, на, у (в), при, по *Чу́ркалі*; *Репе́да* – *Репе́ді*, на, у (в), при, по *Репе́ді*; *Са́рата* – *Са́раті*, на, у (в), при, по *Са́раті*; *Бере́за* – *Бере́зі*, на, у (в), при, по *Бере́зі*; *Ольса* – *Ольсі*, на, у (в), при, по *Ольсі*.

ЕПК № 4 (Кума́) включає 3 назви (0,7% від загальної кількості досліджених українських власних назв водних об'єктів жіночого роду першої відміни твердої групи): *Кума́*, *Плотва́*, *Ропа́*. *Західніше цього села – річка повільно плине широкою долиною на відкритій місцевості і вже на Тернопільщині впадає в Куму* (В. Говорун, О. Тимошук). У всіх формах однини нерухомий наголос на флексії, проте в Кл. в. однини він переміщується на основу.

ЕПК № 5 (Десна́) нараховує 7 українських власних назв водних об'єктів (1,6% від загальної кількості досліджуваних гідронімів жіночого роду першої відміни твердої групи): *Борзна́*, *Десна́*, *Коса́*, *Пустовина́*, *Трясовина́*, *Шута́*, *Уда́*, що мають нерухомий наголос на флексії, крім кличного відмінка, чергування твердої та м'якої кінцевих приголосних фонем основи /н/ – /н'/, /т/ – /т'/, /с/ – /с'/, /д/ – /д'/ у формах Д. і М. в. однини перед закінченням -і: *Десна́* – *Десні́*, на, у (в), при, по *Десні́*; *Коса́* – *Косі́*, на, у (в), при, по *Косі́*; *Пустовина́* – *Пустовині́*, на, у (в), при, по *Пустовині́*; *Трясовина́* – *Трясовині́*, на, у (в), при, по *Трясовині́*; *Шута́* – *Шуті́*, на, у (в), при, по *Шуті́*; *Уда́* – *Уді́*, на, у (в), при, по *Уді́*. Наприклад: *Скільки краси на Десні́, на сінокосі і скрізь – усюди, куди тільки не гляне моє душевне око...* (О. Довженко). У формі кличного відмінка однини наголос переміщується на основу: *Десно*. На особливість наголошування в кличному відмінку однини певної частини іменників вказує О. О. Тараненко: «Давня тенденція до відтягнення в Кл. наголосу назад на основу, яка звичайно реалізується паралельно з аналогічним відтягненням наголосу у формах мн. ... рідше – окремо від форм мн.» (Тараненко, 2003: 188).

У процесі порівняльного аналізу гідронімів, уміщених у Додатку 3 «Гідрографічний словник (водойми України)» до «Великого тлумачного словника сучасної української мови» (2005) зазначено, що гідронім *Борзна* – має наголос на основі (ГС, 2005: 1713). Цей самий гідронім у «Словнику гідронімів України» (1979) має наголос на флексії – *Борзна́* (СТУ, 1979: 64). У Додатку 3 «Гідрографічний словник (водойми України)» до «Великого тлумачного словника сучасної української мови» (2005) для гідроніма *Неретва́* запропоновано наголос на флексії (ГС, 2005: 1714). В електронному виданні «Словники України» вказаний гідронім засвідчено з

наголосом на основі: *Нерётва* (СУ 3.2). На наш погляд, Додаток 3 «Гідрографічний словник (водойми України)» до «Великого тлумачного словника сучасної української мови» (2005) потребує перегляду та деяких уточнень.

Висновки з дослідження і перспективи подальшого розвитку в цьому напрямку. У статті проаналізовано головні чинники визначення морфологічних парадигм назв водних об'єктів жіночого роду першої відміни твердої групи: іменниковий тип відмінювання; родова віднесеність (маркованість категорією жіночого роду); належність до пропріативного класу гідронімів, відповідно – віднесеність до категорії неістот; утворення неповних словозмінних парадигм; однотипність відмінкових флексій; тотожність акцентуаційних парадигм (однаковий нерухомий наголос на основі та на флексії у відмінкових формах однини, крім вокатива в останньому випадку); морфонологічні явища, що виникають в основі лексем під час словозміни: (чергування фонем /г/-/з'/, /к/-/ц'/, /х/-/с'/ в Д. та М. в., чергування твердої та м'якої кінцевих приголосних фонем основи /н/ – /н'/, /л/ – /л'/, /д/ – /д'/, /з/ – /з'/, /т/ – /т'/, /с/ – /с'/ у формах Д. і М. в. однини перед закінченням -і).

Отже, гідроніми жіночого роду твердої групи поділяються на 5 ЕПК з урахуванням неповної парадигми, акцентуації та однотипності відмінкових закінчень у межах парадигми. Гідроніми, що належать до **ЕПК № 1 (Альма)**, **ЕПК № 2 (Аджамка)**, **ЕПК № 3 (Бакшала)**, мають нерухомий наголос на основі; оніми **ЕПК № 4 (Кумá)**, **ЕПК № 5 (Десна́)** характеризуються наголошеним закінченням, а у формі кличного відмінка однини – наголошеною основою. У словоформах Д. та М. в. однини гідроніми **ЕПК № 2 (Аджамка)** мають чергування глоткової приголосної фонем /г/ та задньоязикових /к/, /х/ із передньоязиковими м'якими свистячими /з'/, /ц'/, /с'/.

Чергування м'якої з твердою приголосних фонем характерне для **ЕПК № 3 (Бакшала)** та **ЕПК № 5 (Десна́)**. Словозмінна парадигматика назв водних об'єктів потребує комплексного детального вивчення з урахуванням новітніх підходів у мовознавстві.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

ВОК – Кривульченко А. І. Водні об'єкти Кіровоградської області. Частина І. Словник водних об'єктів. Частина ІІ. Атлас гідрографічної мережі. Класифікатор водотоків. Водосховища : монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2011. 356 с.

ГС – Гідрографічний словник (водойми України). *Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.)* / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, ІРПНЬ : ВТФ «Перун», 2005. С. 1713–1715.

СГУ – Словник гідронімів України / уклад. І. М. Железняк та ін. ; за ред. К. К. Цілуйка. Київ : Наукова думка, 1979. 781 с.

СУ – Словники України – інтегрована лексикографічна система, версія 3.2 : словозміна, транскрипція, фразеологія, синонімія, антонімія / В. А. Широков та ін. ; НАН України. Український мовно-інформаційний фонд. : Довіра, 2001–2022. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/> (дата звернення: 09.01.2022).

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови : академічна граматики української мови. Київ : Пульсари, 2004. 400 с.
2. Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 336 с.
3. Авдеева С. Л. Становлення системи словозміни ойконімів української мови : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Дніпропетровськ, 1997. 253 с.
4. Ковтюх С. Л. Акцентуаційний чинник як один із основних у визначенні морфологічних парадигм сучасної української мови. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2005. Випуск 59. С. 89–106.
5. Ковтюх С. Л. До проблеми вживання флексії -ей у родовому відмінку множини іменників І відміни. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки* / ред. кол. : О. А. Семенюк [та ін.]. Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф., 2017. Вип. 154. С. 683–690.

6. Ковтюх С. Л. Система чинників для визначення словозмінних парадигм іменників у сучасній українській літературній мові. *Граматичний простір сучасної лінгвоукраїністики* : науковий збірник Катерини Григорівни Городенської / Інститут української мови НАН України ; упорядн. : Н. Г. Горголюк, Л. М. Колібаба, В. М. Фурса. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. С. 85–99. (Серія «Глибини рідної мови...»)

7. Ковтюх С. Л., Кашталян О. М. Словозмінна парадигматика українських прізвищ : монографія. Кіровоград : ПОЛІМЕД-Сервіс, 2012. 258 с.

8. Тараненко О. О. Словозміна української мови. Nyíregyháza, 2003. 199 с.

9. Франко З. Т. Граматична будова українських гідронімів : монографія. Київ : Наукова думка, 1979. 184 с.

10. Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови. Мюнхен : Молоде життя, 1951. 402 с.

REFERENCES

1. Vykhovanets, I. R. (2004) Teoretychna morfolohiia ukrainskoi movy: akademichna hramatyka ukrainskoi movy. [Theoretical morphology of the Ukrainian language: academic grammar of the Ukrainian language]. Kyiv : Pulsary, 400 p.

2. Horpynych, V. O. (2004). Morfolohiia ukrainskoi movy. [Morphology of Ukrainian language]. Kyiv : VTs «Akademiia», 336 p.

3. Avdieieva, S. L. (1997). Stanovlennia systemy slovozmyny oikonimiv ukrainskoi movy: dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.01. [Formation of the system of inflectional of oikonyms in the Ukrainian language]. Dnipropetrovsk, 253 p.

4. Kovtiukh, S. L. (2005). Aktsentuatsiyni chynnyk yak odyn iz osnovnykh u vyznachenni morfolohichnykh paradyhm suchasnoi ukrainskoi movy. [Accentuation factor as one of the main in determining the morphological paradigms of the modern Ukrainian language]. Naukovi zapysky. Seriiia : Filolohichni nauky (movoznavstvo). Kirovohrad : RVTs KDPU im. V. Vynnychenka. Vypusk 59, pp. 89–106.

5. Kovtiukh, S. L. (2017). Do problemy vzhvannia fleksii -ei u rodovomu vidminku mnozhyny imennykiv I vidminy. [The problem of using the inflection - ей in the genitive case of the plural form of nouns of I declination]. Naukovi zapysky. Seriiia : Filolohichni nauky / red. kol. : O. A. Semeniuk [ta in.]. Kropyvnytskyi : Vydavets Lysenko V. F. Vyp. 154, pp. 683–690.

6. Kovtiukh, S. L. (2019). Systema chynnykiv dlia vyznachennia slovozmynnykh paradyhm imennykiv u suchasni ukrainskii literaturnii movi. [System of factors for determining inflectional paradigms of nouns in modern Ukrainian literary language]. Hramatychnyi prostir suchasnoi lnhvoukrainistyky : naukovyi zbirnyk Kateryni Hryhorivni Horodenskii / Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy ; uporiadn. : N. H. Horholiuk, L. M. Kolibaba, V. M. Fursa. Kyiv : Vydavnychiy dim Dmytra Buraho, pp. 85–99. (Seriiia «Hlybyny ridnoi movy...»)

7. Kovtiukh, S. L., Kashtalian, O. M. (2012). Slovozminka paradyhmatyka ukrainskykh prizvyshch: monohrafiia. [Inflectional paradigm of Ukrainian surnames]. Kirovohrad : POLIMED-Servis, 258 p.

8. Taranenko, O. O. (2003). Slovozminka ukrainskoi movy. [Inflectional of Ukrainian language]. Nyíregyháza, 199 p.

9. Franko, Z. T. (1979). Hramatychna budova ukrainskykh hidronimiv : monohrafiia. [Grammatical structure of Ukrainian hydronyms]. Kyiv : Naukova dumka, 184 p.

10. Sherekh, Yu. (1951). Narys suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy. [Essay of the modern Ukrainian literary language]. Miunkhen : Molode zhyttia, 402 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Катерина Кучмак – аспірант кафедри української мови та журналістики Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: морфологічна парадигматика, ономастика української мови.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Kateryna Kuchmak – Postgraduate Student of the Department of Ukrainian Language and Journalism of Central Ukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Scientific interests: morphological paradigmatics, onomastics of Ukrainian language.